

падна Тракия — главната му област, приличаше тая пролѣтъ на единъ вулканъ, който издаваше глухъ тътенъ, прѣдвѣстникъ на избухването. Роякъ апостоли и проповѣдници кръстосвахъ планини и полета, и организираха борбата. Тѣ намираха на всѣкѣждѣ добъръ приемъ: обятия растворени, за да ги прѣгърнатъ, сърдца открити, да ги чужатъ — единъ народъ, жеденъ за великото слово на свободата, нетърпѣливъ да понесе кръста си на Голгота. Една дълга върволица отъ прѣдтечи-сѣятели бѣше прѣгзавила вече духовната нива на България и хвърлила тамъ сѣмето на самосъзнанието. Тая дивна върволица, която захвашаше Паисий — единъ калугеръ, и се заключаваше съ Левски — единъ дяконъ — два светци — бѣше засѣяла и наторила вече нивата, и първий бѣше ъ благословилъ отъ височината на Атонъ, послѣдний — отъ височината на бѣсилото. Прѣди двацетина години, Раковски, като бѣ загатналъ въ едно село за възстание, едвамъ бѣ се спасилъ отъ пайвантътъ на селянитѣ, съ помощта на жепски дрѣхи. Сега народътъ, като чуеше, че иде апостолъ, вмѣсто потери, пращаше му депутации да го приематъ. И той слушаше, и той гълташе жадно животворната рѣчь, като прѣсѣхнало гърло кристалната струя. Кажаха ли му: бжди готовъ, трѣбва да мрешъ! — черковата даваше попа си, школото даскала си, полето орача си, майката сина си. Идеята съ стихийна сила проникваше всжду, обхващаше сичко — и балкана и равнината, и колибата на сиромаша, и килията на монаха. Даже чорбаджиитѣ, жигосаната класса, спѣвалото на народното напѣждане, се намѣриха подъ обаянието на идеята, която вълнуваше умовѣтъ на срѣдата имъ. Наистипа, тѣ, съразмѣрно, слабо участие зеха въ патриотическото движение, по и не му прѣчиха — защото го не издадохъ. Издайсвата и подлоститѣ, отъ сякѣждѣ и отъ сички, дойдохъ подиръ катастрофата, нейни всегдашни нечадия... Напраздно нѣкои присграстно искатъ да монополизиратъ това въодушевление само въ полза на